

Ἐρ.-Πλὴν δὲν φέρει εὐτυχίαν ἢ ἐλεημοσύνη;

Ἀπ.-Ναί, φέρει. Οἱ πλούσιοι ἔλαβον παρὰ τῆς Θείας Προνοίας, ἐκτὸς τῶν μεριδίων αὐτῶν, καὶ τὸ μερίδιον τῶν πτωχῶν, ἐπιφορτισθέντες νὰ τὸ διανεύουν εἰς αὐτούς. Μέγας τις ῥήτωρ εἶπεν εἰς τοὺς πλουσίους· «Νὰ ἐνθυμηθεὶ πάντοτε ὅτι ἀπὸ ὅλα σας τὰ πλοῦτη δὲν θὰ πάρετε μαζὶ σας εἰς τὸν ἄλλον κόσμον παρὰ ὅ,τι ἐδώκατε εἰς τοῦτον.» Καὶ ἄλλος δὲ τις εἶπεν· «Ὁ ἐλεῶν πτωχὸν δανεῖζει Θεῶ.»

Ἐρ.-Ἡμπορεῖ τις νὰ κόψῃ χωρὶς κίνδυνον τὰ μαλλία του εἰς τὴν χάσιν τῆς σελήνης;

Ἀπ.-Πρέπει νὰ κόπτωμεν τὰ μαλλία μας ὁσάκις μακρύνουν.

Ἐρ.-Δὲν ἔχει λοιπὸν καμμίαν ἐπιβρόχην ἢ χάσις καὶ ἡ γέμωσις τῆς σελήνης εἰς τὰς ἀσθενείας καὶ εἰς τὴν τύχην τῶν ἀνθρώπων;

Ἀπ.-Ἡ χάσις καὶ ἡ γέμωσις τῆς σελήνης δὲν ἐνδιαφέρει τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐρ.-Οἱ κομῆται δὲν προμηνύουν μεγάλα συμβάντα;

Ἀπ.-Οἱ κομῆται δὲν προμηνύουν τίποτε, οὔτε αὐτὸ τὸ ζῶδιον ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἐγεννήθημεν.

Ἐρ.-Ἡ δὲν πρέπει νὰ ἀνησυχῶμεν ὁσάκις ὄνειρευόμεθα ὅτι ἐχάσαμεν ἓνα ὀδόντα, ἢ νὰ χαίρωμεν ὅταν ἰδῶμεν κἀνὲν ἄλλο ὄνειρον ἐκ τῶν λεγομένων καλῶν;

Ἀπ.-Τὰ κακὰ ὄνειρα εἶναι ἀποτέλεσμα παραχῆς, τὴν ὁποίαν φέρει εἰς τὴν κεφαλὴν ἢ κακὴ κατάστασις τοῦ στομάγου. Τὰ ὄνειρα τελειώνουν ὅταν ἐξυπνήσης καὶ δὲν ἔχουν τὴν ἐλαχίστην ἐπιβρόχην μετὰ τὸν ὕπνον.

Ἐρ.-Δὲν ὑπάρχουν πράγματα, ὡς φυλακτὰ καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα σὲ κάμνουν νὰ κερδαίνῃς εἰς τὸ παιγνίδι;

Ἀπ.-Δὲν ὑπάρχουν ποτέ. Ἰδοὺ δὲ τί εἶναι τὸ παιγνίδι. Ὑπόθεσις ὅτι ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης, συνάξαντες ὅσα ἐκέρδησαν τὴν ἑβδομάδα, δεκατέσσαρας δραχμὰς λόγου χάριν, παίζουν εἰς τὰ χαρτὰ τὸ ἥμισυ αὐτῶν καὶ ὁ μὲν Ἰωάννης κερδαίνει ἑπτὰ δραχμὰς, εἰς δὲ τὸν Πέτρον μένουσιν τὰ μισὰ ὁ Ἰωάννης μὲ τὸ κέρδος του ἀγοράζει ἀνωφελῆ πράγματα, π. χ. γλυκύσματα καὶ τὰ τοιαῦτα, τῶν ὁποίων δὲν ἔχει ἀνάγκην, ὁ δὲ Πέτρος στερεῖ καὶ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὴν οἰογένειάν του πραγμάτων ἀναγκαίων, ἴσως μάλιστα καὶ ἄρτου.

Ὑπόθεσις πρὸς τούτοις, ὅτι τὴν ἀκόλουθον ἑβδομάδα παίζουν ἐκ νέου καὶ ὅτι τὴν φορὰν ταύτην ἡ τύχη ἐβόηθησε τὸν Πέτρον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ μὲν κερδήσας ἠύξησεν ἀνωφελῶς τὴν περιουσίαν του, ἐνῶ ὁ Ἰωάννης ὠλιγόστευσε τὴν ἐδικήν του.

Ὅθεν ἔχασαν καὶ οἱ δύο. Ἐκαστος αὐτῶν ἐκέρδησε μίαν φορὰν πράγματα ἀνωφελῆ καὶ μίαν ἄλλην φορὰν ἔχασε πράγματα ἀναγκαῖα.

Ἄλλως τε δὲν νομίζεις τρελλοὺς ἢ κακοὺς δύο φίλους, συνερχομένους μίαν Κυριακὴν διὰ νὰ κάμουν δικήν, τῆς ὁποίας τὰ ἐξοδα θὰ πληρωσῇ ὁ εἰς αὐτῶν;

Τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς δύο φίλους οἱ ὁποῖοι συνέρχονται διὰ νὰ παίξωσι χρήματα.

Ἐπιταὶ συνέγρια.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνίτια· ἰδί σελ. 146.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

Ὁ χυλός.

Καθὼς εἶδομεν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα, τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ χυμοῦ, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τὸ αἷμα, ὀνομάζεται χυλός.

Πρόκειται δὲ ἤδη νὰ εὑρεθῇ μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἐξέλθῃ ὁ χυμὸς οὗτος ἀπὸ τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα. Πρὸς τοῦτο ἄπειροι σαρῶται, ἐξ ἐκείνων περὶ τῶν ὁποίων ὠμιλήσαμεν ἤδη, ὑπάρχουσι παρατεταγμένοι καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου καὶ ἰδίως περὶ τοῦ δωδεκαδακτύλου· οἱ σαρῶται δὲ οὔτοι εἶνε μικροὶ σωλῆνες, οἵτινες διατρυπῶσι κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν τὸν χιτῶνα τοῦ ἐντέρου, καὶ βυζαίνουσι ἀδικόπως τὸν χυλὸν, ἐνῶ αὐτὸς σχηματίζεται. Οἱ σωλῆνες αὐτοὶ ὀνομάζονται *χυλοφόρα ἀγγεῖα*, εἰσδύουσι δὲ εἰς ὅλας τὰς πτυχὰς τοῦ ἐντέρου, καὶ τόσον καλά ἀπορροφῶσι καὶ τὴν ἐλαχίστην σταγόνα τοῦ χρησίου χυλοῦ, ὥστε πρὶν ἢ φθάσῃ οὗτος ἐνώπιον τῆς θύρας τοῦ παχέος ἐντέρου, τὸ λεπτόν ἐντερον εἶνε ἐντελῶς σαρῶμένον, καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον εἰς τὰ ἄκρα του εἰμὴ τὸ ἄχρηστον καὶ περισσεῦον. Διὰ τὸ ἄχρηστον αὐτὸ ἀνοίγει ἡ θύρα τοῦ παχέος ἐντέρου καὶ τὰ σκουπίδια τοῦ σώματός μας ἀναχωροῦσι καὶ δὲν ἐπιστρέφουσι πλέον.

— Τί γίνονται ὅμως; θὰ μ' ἐρωτήσης βέβαια.

Αὐτὰ πλέον, κυρία μου, δὲν ἔχουσιν ἱστορίαν, καθὼς δὲν ἔχουσιν ἱστορίαν εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον οἱ ἄχρηστοι καὶ οἱ ὀκνηροὶ, οἵτινες οὐδὲν παράγουσι καὶ εἰς οὐδὲν χρησιμεύουσι.

Ἀφίνομεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς τὰ ἄχρηστα σκουπίδια τοῦ σώματός μας, καὶ ἐπιστρέφομεν εἰς τὸν χρήσιμον χυλὸν, ὅστις ζεῖγει πλέον κατάλληλος εἰς διατήρησιν τῆς ζωῆς μας, καὶ μέλλει ἐντὸς ὀλίγου νὰ μεταβληθῇ εἰς αἷμα, εἰς τὸ αἷμα δηλ. ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τρέφει τὰ μέλη μας, κάμνει τὴν καρδίαν μας νὰ κτυπᾷ καὶ τὸν ἐγκέφαλόν μας νὰ ἐνεργῇ.

Ἀνάγκη ἐν πρώτοις νὰ μάθῃς, ὅτι ὁ χυλὸς ἐξερχόμενος τοῦ ἐντέρου εἶνε ὅμοιος περίπου μὲ γάλα. Εἶνε δηλ. λευκὴ τις ἀναλυτὴ καὶ κάπως παχεῖα οὐσία, καὶ ἂν τὴν παρατηρήσῃς τις ἐκ τοῦ πλησίον, ὁμοιάζει μᾶλλον μὲ τὸν

ἄρρον τοῦ γάλακτος, τὸν κοινῶς λεγόμενον τυρόγαλα, ἢ ζάραν, καθὼς λέγεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, πολλὰ δὲ μικρὰ σφαιρίδια φαίνονται κολυμβῶντα ἐντὸς αὐτοῦ. Πολλοὶ περιεργοί, ἐξ ἐκείνων οἵτινες θέλουσιν ὄλα νὰ τὰ γνωρίζωσι, ἐδοκίμασαν τὸν χυλὸν μὲ τὴν γλῶσσαν, καὶ εὗρον ὅτι εἶνε κάπως ἄλμυρός.

Τοιοῦτος τέλος πάντων ὁ χυλὸς, εἶνε ἡδὴ αἷμα, ἀλλ' ἔχει ἐντελῶς μορφωμένον. Εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, μικρὸν παιδίον, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνετράφη ἀκόμη. Ὅλα τοῦ αἵματος τὰ σωματικὰ εὐρίσκονται ἐντὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ συγκεχυμένα καὶ ἀναμειγμένα τόσον πολὺ, ὥστε δὲν δύναται τις εἰσεῖν νὰ τὰ ἀναγνωρίσῃ. Εἶνε δὲ θαυμάσιον πρᾶγμα, καὶ μυστήριον τοῦ ὁποῦ δὲν εὐρέθη ἀκόμη ἡ ἐξήγησις, πῶς ἡ μόρφωσις τοῦ ἀμορφώτου αὐτοῦ αἵματος καὶ ἡ ἀνατροφή οὕτως εἰπεῖν τοῦ νεογεννήτου παιδίου, ἀρχίζει νὰ γίνεται μόνη τῆς, ἐντὸς τῶν σωλήνων οἵτινες τὸ μεταφέρουσι. Τὰ συστατικά του τακτοποιοῦνται μόνον τῶν διαρκούσης τῆς ὁδοπορίας, καὶ καθ' ἣν στιγμήν ὁ χυλὸς ἐξέρχεται τῶν χυλοφόρων ἀγγείων ὁμοιάζει πολὺ περισσότερο μὲ τὸ αἷμα παρ' ὅταν εἰσῆλθεν ἐντὸς αὐτῶν, χωρὶς νὰ δύναται τις ἀκριβῶς νὰ εἴπῃ πῶς τοῦτο συνέβη. Καὶ τὸ λευκὸν αὐτὸ χρώμα του μετεβλήθη εἰς ἐλαφρὸν ροδόχρουν, ἂν δὲ τὸ ἐκθέσῃ τις εἰς τὸν ἀέρα γίνεται κάπως κοκκινωπὸν, καὶ προαναγγέλλει οὕτως εἰπεῖν εἰς τὸν παρατηρητὴν τί ἔμελλε νὰ γίνῃ.

Γνωρίζεις ἡδὴ, ὅτι ὄλοι μας οἱ σαρωταὶ, περὶ τῶν ὁποίων σοὺ ἐμίλησα, καταντῶσιν ἐπὶ τέλους εἰς ἓνα μεγάλον σωλήνα ὅστις ὀνομάζεται θωρακικὸς σωλήν. Εἰς τὸν σωλήνα αὐτὸν φθάνουσι καὶ οἱ σαρωταὶ τοῦ χυλοῦ, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι συναδέλφοί των, καὶ ἐντὸς αὐτοῦ τὸ ταλαίπωρον αἷμά μας εὐρίσκεται πρὸς στιγμήν ἀναμειγμένον μὲ ὄλα τοῦ σώματός μας τὰ ἐξαφρίσματα, καθὼς πολλάκις συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἵτινες ἀφοσιοῦνται ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Τὸ κακὸν ὅμως εἶνε προσωρινὸν μόνον, διότι ὀλίγον μακρύτερα ὁ θωρακικὸς σωλήν χύνει ὄλα του τὰ περιεχόμενα ἐντὸς μεγάλης φλεβῆς, ἣτις κεῖται πλησίον τῆς καρδίας, καὶ τὸ αἷμα εὐκόλως ἀναγνωρίζει τότε τί τῷ ἀνήκει καὶ τὸ παραλαμβάνει.

Ἐδῶ, μικρῶ μου μαθήτρια, φθάνομεν εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου μέρους τῆς ἱστορίας μας.

Ἔως τώρα εἶδομεν πῶς τρώγομεν καὶ πῶς χωνεοῦμεν ἔτελειώσαμεν δηλαδὴ τὴν πέψιν, καθὼς λέγουσιν οἱ ἐπιστήμονες, ἥτοι τὴν ἱστορίαν τοῦ χυλοῦ, ἣτις ἀρχίζει ἀπὸ τὰ δύο μας δάκτυλα, τὰ ὁποῖα εἰσάγουσι τὰ φαγητὰ εἰς τὸ στόμα μας, καὶ τελειώνει εἰς τὸν θω-

ρακικὸν σωλήνα, ὅθεν εἰσέρχεται ὁ χυλὸς εἰς τὸ αἷμα, ὅπως τὸ ἀνανεῶσθαι.

Μετὰ τὴν ἱστορίαν ὅμως τοῦ χυλοῦ, τουτέστι μετὰ τὴν πέψιν, ἔρχεται τώρα ἡ ἱστορία τοῦ αἵματος, τουτέστιν ἡ κυκλοφορία· διότι τὸ αἷμα, καθὼς θὰ ἴδωμεν, κυκλοφορεῖ ἀδιακόπως ἐντὸς τοῦ σώματός μας, ἐξερχόμενον ἀπὸ τὴν καρδίαν, ἐπανερχόμενον εἰς αὐτήν, ἐξερχόμενον πάλιν, καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τοῦ θανάτου μας.

Ἡ ἱστορία τῆς πέψεως, τὴν ὁποίαν ἐτελειώσαμεν, γίνεται ἡσυχῶς καὶ ἀπλούστατα καθ' ὅλον τῆς τὸ στάδιον, χωρὶς καμμίαν περιπλοκήν.

Ἡ ἱστορία ὅμως τῆς κυκλοφορίας, τὴν ὁποίαν μέλλομεν νὰ ἀρχίσωμεν τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα, περιπλέκεται μὲ μίαν ἄλλην ἱστορίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ χωρισθῇ, μολοντί κατὰ θάθος εἶνε ἐντελῶς διακεκριμένη ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Τὸ αἷμα κάμνει κυρίως εἰπεῖν δύο κύκλους· τὸν μὲν ἓνα μεγάλον, ὅστις περιτρέχει ἀπὸ τὰ ἄκρα τοῦ σώματος εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἀπὸ τὴν καρδίαν εἰς τὰ ἄκρα τοῦ σώματος, τὸν δὲ ἄλλον μικρὸν, ὅστις γίνεται μεταξὺ τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων. Ὅταν τὸ αἷμα κυκλοφορῇ ἐντὸς τῶν πνευμόνων, ἀπαντᾷ τὸν ἀέρα τὸν ὁποῖον ἀναπνεόμεν, καὶ συμβαίνει τότε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀέρος τὸ περιεργότερον πρᾶγμα ἀφ' ὅσα δύναται τις νὰ φαντασθῇ, καὶ χωρὶς τὸ ὁποῖον δὲν δύναται τὸ αἷμα νὰ θρέψῃ τὸ σῶμά μας μήτε πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας· τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ὀνομάζεται ἀναπνοή, καὶ ἡ λέξις δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐξηγήσεως.

Αἱ τρεῖς δὲ αὐταὶ ἱστορίαι, τουτέστι πέψις, κυκλοφορία καὶ ἀναπνοή, ἀποτελοῦσιν ἡνωμένα ὁμοῦ τὴν θρέψιν, δηλαδὴ τὸ ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ.

Δὲν σὲ εἶπα εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ αὐτὰς τὰς λέξεις, διότι αἱ μὲν λέξεις θὰ σ' ἐτρόμαζον, τὰ δὲ πράγματα δὲν θὰ ἠδύνασο ἀκόμη νὰ τὰ ἐννοήσῃς· τώρα ὅμως, ὅτε ἐπροχώρησες καὶ ἀρχίζεις νὰ γίνεσαι σοφῆ, εἶνε καιρὸς νὰ τὰ μάθῃς, καὶ πρέπει νὰ συνειθίσῃς εἰς τὰς λέξεις αὐτὰς, τὰς ὁποίας θὰ μεταχειρίζομεθα πλέον.

Εἰς τὴν προσεχῆ λοιπὸν ἐπιστολὴν θὰ ἴδωμεν τὴν κυκλοφορίαν, καὶ θ' ἀρχίσωμεν πρὸς τοῦτο ἀπὸ τὴν καρδίαν, ἣτις εἶνε ὡς πρὸς τὴν κυκλοφορίαν ὅ,τι ὁ στόμαχος εἶνε ὡς πρὸς τὴν πέψιν, τουτέστιν ὁ αὐθέντης.

Ἡ καρδία εἶνε μέγα καὶ σπουδαῖον ὑποκείμενον, καθὼς θέβαια τὸ γνωρίζεις· καὶ αὐτοὶ οἱ πλέον ἀμαθεῖς ὀμιλοῦν περὶ αὐτῆς μὲ σέβας· εἶμαι δὲ θέβαιος, ὅτι ἡ ἱστορία τῆς θὰ κινήσῃ πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον σου.

*Ἐπίται συνέμια.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.